

Оксана МИГАЛЬ

*к.е.н., доцент Західноукраїнського
національного університету*

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ГЛОБАЛЬНИХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими посиленням глобалізації, з одного боку, та зростанням фрагментації світового господарства – з іншого. Військово-політичні конфлікти, економічна нестабільність, порушення глобальних ланцюгів постачання, кліматичні зміни та посилення екологічних вимог формують нову реальність функціонування міжнародного бізнесу. У цих умовах особливої актуальності набуває питання адаптації бізнес-стратегій до принципів сталого розвитку та необхідності забезпечення економічної, екологічної й соціальної безпеки.

Міжнародний бізнес сьогодні перебуває під впливом комплексу взаємопов'язаних факторів, що визначають його трансформацію. По-перше, зростає значення екологічної складової діяльності компаній. Концепція сталого розвитку, яка передбачає баланс між економічним зростанням, соціальним добробутом і збереженням довкілля, стає ключовим орієнтиром для транснаціональних корпорацій та малого й середнього бізнесу. Компанії дедалі частіше інтегрують принципи екологічної відповідальності у свої бізнес-моделі, впроваджують “зелені” технології, оптимізують використання ресурсів та зменшують вуглецевий слід, що відповідає тенденціям розвитку циркулярної економіки.

По-друге, суттєво зростає вплив безпекового фактору на міжнародний бізнес. Глобальні безпекові виклики, включаючи геополітичну нестабільність, торговельні війни, енергетичні кризи та військові конфлікти, призводять до перегляду традиційних моделей ведення бізнесу. Підприємства змушені диверсифікувати ринки збуту та постачання, знижувати залежність від окремих країн або регіонів, а також впроваджувати механізми управління ризиками. Особливого значення набуває концепція економічної безпеки бізнесу, яка передбачає забезпечення стабільності діяльності навіть в умовах зовнішніх шоків.

По-третє, трансформація міжнародного бізнесу відбувається під впливом процесів європейської інтеграції та регіоналізації. Для України цей аспект є надзвичайно важливим, оскільки інтеграція до європейського економічного простору відкриває нові можливості, але водночас висуває високі вимоги до якості продукції, екологічних стандартів та корпоративного управління. Адаптація до норм і стандартів Європейського Союзу сприяє підвищенню

конкурентоспроможності українських компаній, але потребує значних інституційних та фінансових зусиль.

У відповідь на зазначені виклики міжнародний бізнес трансформує свої підходи до організації діяльності. Відбувається переорієнтація від максимізації прибутку до створення довгострокової цінності, що включає врахування екологічних і соціальних аспектів. Поширюються принципи ESG, які стають важливим критерієм для інвесторів і партнерів. Крім того, активно розвиваються цифрові технології, які дозволяють підвищити ефективність бізнес-процесів, забезпечити прозорість діяльності та адаптивність до змін.

Визначальною тенденцією міжнародного бізнесу продовжує залишатися динамізм та розвиток в рамках глобальних ланцюгів формування вартості. Компанії прагнуть зробити їх більш стійкими, скорочуючи довжину логістичних маршрутів, локалізуючи виробництво та диверсифікуючи постачальників. Це сприяє зниженню ризиків, але водночас змінює структуру міжнародної торгівлі та конкуренції. Поряд зі збереженням окремих тенденцій (діджиталізація, екологізація), з'являються нові тренди у відповідь на появу глобальних викликів, таких як COVID, збройні конфлікти та їх системні наслідки. Міжнародним компаніям доводиться адаптувати бізнес до нових умов та зростаючих запитів споживачів. При цьому трансформаціям підлягають усі складові бізнес-процесу від виробництва та ритейлу до управління та контрактної діяльності з партнерами по збуту та постачанню [1, с. 125].

До того ж, еволюція бізнес-стратегій в епоху поширення цифрових технологій знаменує значний відхід від традиційних моделей. Незважаючи на те, що деякі традиційні бізнес-моделі все ще можуть вижити, вони стикаються з підвищеними ризиками з боку конкурентів, які більш орієнтовані на цифрові технології, оскільки цифрова трансформація надає можливості для зростання, ефективності, кращого залучення клієнтів. Технології, які використовуються при цифровізації та цифровій трансформації, особливо з корпоративної точки зору, орієнтовані навколо перетворення існуючих продуктів у цифрові формати, які забезпечують переваги над фізичними продуктами. Ця трансформація може покращити бізнес-процеси та робочі процеси, створюючи додаткові конкурентні переваги, покращуючи продуктивність організації, її стійкість до зовнішніх викликів, створюючи додаткову цінність [2, с. 100].

Для України трансформація міжнародного бізнесу відкриває як нові можливості, так і виклики. З одного боку, існує потенціал для інтеграції у європейські та глобальні ринки, залучення інвестицій та розвитку інноваційних секторів економіки. З іншого – необхідність адаптації до нових стандартів, підвищення рівня технологічності виробництва та зміцнення інституційної спроможності держави. Особливу роль у цьому процесі відіграє державна

політика, яка має бути спрямована на підтримку підприємництва, стимулювання інновацій та забезпечення сприятливого бізнес-клімату.

Отже, трансформація міжнародного бізнесу в умовах сталого розвитку та глобальних безпекових викликів є складним і багатовимірним процесом, що охоплює економічні, екологічні та соціальні аспекти. Успішна адаптація до нових умов потребує комплексного підходу, що включає інновації, відповідальне управління ресурсами, диверсифікацію ризиків та інтеграцію до міжнародних економічних процесів. Для України це є важливою передумовою забезпечення економічної безпеки, підвищення конкурентоспроможності та сталого розвитку в умовах глобальних трансформацій.

Список використаних джерел:

1. Куцмус Н.М., Прокопчук О.А., Усюк Т.В., Забуранна Л.В. *Міжнародний бізнес в умовах турбулентності глобальної економіки.. Економічний простір, 2024 р., № 189. С. 123-128.*
2. Ломачинська І.А., Войцеховська А.О., Астратенко Д.К., Супруненко М.Д. *Трансформація бізнес-стратегій в умовах цифрової економіки: міжнародний досвід та перспективи. Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2024. Т. 29. Вип. 4(102). С. 99-105.*